

УДК 657.1

Лугова О. І., кандидат економічних наук, асистент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Крижановська Н. М., здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Іванова І. В., здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ВІДНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА: ПЕРЕДУМОВИ ТА СУТНІСТЬ

Розкрито причини, які призводять підприємство до ситуації, коли потрібно відновити бухгалтерський облік. Несвоєчасне відновлення бухгалтерського обліку і наявність порушень може призвести до серйозних наслідків для діяльності підприємства. Перш за все, виникнуть проблеми з державними органами. Ухилення від сплати податків або сплата неправильних сум тягне за собою адміністративну або навіть кримінальну відповідальність. Крім того, відсутність грамотного бухгалтерського обліку може негативно позначитися на господарській діяльності, включаючи проблеми з кредиторами, партнерами і клієнтами.

Неналежне ведення документації рано чи пізно призведе до того, що керівництво підприємства не зможе контролювати рух товарно-матеріальних цінностей, фінансових активів. Розглянуто можливі варіанти відновлення системи бухгалтерського обліку. Відновлення може бути виконане штатним бухгалтером, приватним бухгалтером, залученим для виконання цієї процедури або може бути доручено аутсорсинговій бухгалтерській компанії.

Узагальнено і обґрунтовано етапи відновлення бухгалтерського обліку підприємства, а саме: аналіз наявних первинних документів і реєстрів обліку; внесення необхідних правок в існуючі документи і заповнення відсутніх документів; перевірка точності нарахування податкових платежів і перерахувань до бюджету; складання звітності за минулі періоди, коригування звітності поточних періодів; постановка бухгалтерського обліку для того, щоб ситуація з втратою даних не повторилася; консультації з питань подальшого ведення бухгалтерського обліку.

Ключові слова: бухгалтерський облік, відновлення бухгалтерського обліку, бухгалтер, звітність, підприємство.

Луговая О. И., кандидат экономических наук, ассистент кафедры учета и налогообложения, Николаевский национальный аграрный университет, г. Николаев, Украина

Крыжановская Н. Н., соискатель высшего образования учетно-финансового факультета, Николаевский национальный аграрный университет, г. Николаев, Украина

Иванова И. В., соискатель высшего образования учетно-финансового факультета, Николаевский национальный аграрный университет, г. Николаев, Украина

ВОССТАНОВЛЕНИЕ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРЕДПОСЫЛКИ И СУЩНОСТЬ

Раскрыты причины, которые приводят предприятие к ситуации, когда нужно восстановить бухгалтерский учет. Несвоевременное восстановление бухгалтерского учета и наличие нарушений может привести к серьезным последствиям для

деятельности предприятия. Прежде всего, возникнут проблемы с государственными органами. Уклонение от уплаты налогов или уплата неправильных сумм влекут за собой административную или даже уголовную ответственность. Кроме того, отсутствие грамотного бухгалтерского учета может негативно сказаться на хозяйственной деятельности, включая проблемы с кредиторами, партнерами и клиентами.

Несоответствующее ведение документации рано или поздно приведет к тому, что руководство предприятия не сможет контролировать движение товарно-материальных ценностей, финансовых активов. Рассмотрены возможные варианты восстановления системы бухгалтерского учета. Восстановление может быть выполнено штатным бухгалтером, частным бухгалтером, привлеченным для выполнения этой процедуры или может быть поручено аутсорсинговой бухгалтерской компании.

Представлены этапы восстановления бухгалтерского учета предприятия, а именно: анализ имеющихся первичных документов и регистров учета; внесение необходимых поправок в существующие документы и восполнение недостающих документов; проверка точности начисления налоговых платежей и перечислений в бюджет; составление отчетности за прошлые периоды, корректировка отчетности текущих периодов; постановка бухгалтерского учета для того, чтобы ситуация с потерей данных не повторилась; консультации по вопросам дальнейшего ведения бухгалтерского учета.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, восстановление бухгалтерского учета, бухгалтер, отчетность, предприятие.

Luhova Olha, Candidate of Economic Sciences, assistant professor of Accounting and Taxation Department, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Kryzhanovska Natalia, applicant for higher education of Accounting and Finance faculty, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Ivanova Iryna, applicant for higher education of Accounting and Finance faculty, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

RESTORATION OF ACCOUNTING A OF THE ENTERPRISE: PREREQUISITE AND ESSENCE

Introduction. The accounting department regulates the work of all departments and documents the changes that take place at the enterprise in detail. Ukrainian legislation clearly defines the necessity and procedure for proper accounting by business entities. The main requirement is a going concern of accounting: from the date of registration of the enterprise to its liquidation. However, in practice, business entities do not always comply with the requirements of the legislation. Falsity or lack of reporting, poor quality of accounting can interfere cooperation with lenders, business partners and investors. In addition, the law provides administrative responsibility in violation of accounting.

Purpose. To research the reasons that caused the restoration of accounting, to reveal the purpose, variants and stages of its realization.

Results. The reasons that cause the company to a situation when it is necessary to restore accounting are reviewed. Late recovery and availability of accounting violations can lead to serious consequences for the enterprise. First of all, there will be problems with state authorities. Evading taxes or paying inappropriate amounts leads to administrative or even criminal responsibility. In addition, the lack of proper accounting can negatively affect the economic activity of the enterprise. Distortion of data sooner or later will cause to the fact that

the company's management will not be able to control the movement of inventories, financial assets. Possible options for restoring the accounting system are considered. Recovery may be done by a staff accountant, a private accountant which is involved in the execution of this procedure, or may be entrusted to an outsourcing accounting company. Stages of enterprise's accounting restoration are reviewed. They are analysis of available primary documents and registers of accounting; making necessary changes in existing documents and filling out missing documents; verification of the accuracy of the calculation of tax payments and transfers to the budget; preparation of statements for past periods, adjustment of reporting of current periods; statement of accounting in order to ensure that the situation with the loss of data does not repeat; consultations on further accounting issues.

Conclusions. *Without restoring accounting, it is impossible for the entity to continue to conduct safe business. On the basis of data obtained during the restoration of accounting, not only the state authorities receive information about the activities of the company, but also the leadership receives benchmarks for successful business. After the restoration of accounting it is possible to operate with objective information about the activities of the company, coordinate its development, correct errors and manage the property rationally.*

Keywords: *accounting, restoration of accounting, accountant, reporting, enterprise.*

JEL Classification: *M 41.*

Постановка проблеми. Питання формування бухгалтерської служби та організації бухгалтерського обліку в даний час є дуже актуальні. Організація бухгалтерського обліку передбачає процес створення умов і елементів побудови облікового процесу з метою отримання достовірної, повної та своєчасної інформації про господарську діяльність підприємства, як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів; здійснення контролю за раціональним використанням майна підприємства та своєчасним внесенням платежів до бюджету і позабюджетних фондів.

Метою організації бухгалтерського обліку на підприємстві є створення такої системи обліку, яка б забезпечувала внутрішніх і зовнішніх користувачів необхідною інформацією.

У сучасних умовах для формування колективу співробітників бухгалтерської служби підприємства існує загальна вимога висока кваліфікація і економічно обґрунтована мінімізація штату. Тому структура бухгалтерії формується поступово, у міру розвитку підприємства, освоєння нових технологій і впровадження сучасних інструментів фінансового менеджменту,

централізації фінансово-економічного управління підприємством і формування на підприємстві високої корпоративної культури.

Бухгалтерська служба малого або великого підприємства є його надійним фундаментом. Бухгалтерія регламентує роботу всіх відділів та детально проводить документування змін, що мають місце на підприємстві. Законодавство України передбачає безперервне ведення бухгалтерського обліку на підприємстві з моменту його реєстрації.

На сьогодні, практично немає підприємств або організацій, які не ведуть бухгалтерський облік своєї діяльності. Навіть якщо податкові органи не вимагають в обов'язковому порядку ведення обліку всіх грошових операцій саме таким способом, наприклад при реєстрації приватного підприємництва, все більша кількість підприємців віддає перевагу веденню бухгалтерського обліку або потребує його відновлення.

Українське законодавство чітко визначає необхідність та порядок належного ведення бухгалтерського обліку суб'єктами господарювання. Головна вимога – безперервність обліку: з дня реєстрації підприємства до його ліквідації [1]. Однак на

практиці суб'єкти господарювання не завжди дотримуються вимог законодавства.

Неправдивість або відсутність звітності, неякісний бухгалтерський облік може завадити співпраці з кредиторами, партнерами по бізнесу та інвесторами. Крім того, законодавством передбачено адміністративну відповідальність за порушення при веденні бухгалтерського обліку [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням організації бухгалтерського обліку та висвітленню його проблем присвячені роботи вчених-економістів: М. Білухи, Ф. Бутинця, П. Гайдуцького, Н. Грабової, М. Дем'яненка, В. Завгороднього, С. Івахненкова, Г. Кірейцева, А. Кузьминського, Ю. Литвина, В. Лінника, В. Моссаковського, М. Пушкаря, В. Сопка, Л. Сука, Л. Чижевської та інших. Проте деякі питання організації обліку потребують глибокого дослідження і узагальнення, зокрема щодо відновлення бухгалтерського обліку внаслідок неналежного рівня його організації та відповідальності суб'єктів господарювання за порушення ведення бухгалтерського обліку.

Формулювання цілей дослідження.

Дослідити причини, які призводять до відновлення бухгалтерського обліку, розкрити мету, варіанти та етапи його проведення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Форми організації ведення бухгалтерського обліку підприємства обирають самостійно. Можливі такі варіанти:

- уведення в штат підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;
- укладання договору про надання послуг із бухгалтерського обліку з фізичною особою-підприємцем;
- укладання договору з аудиторською фірмою;
- самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства [1].

При цьому відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, зберігання оброблених документів протягом установленого строку несе власник або уповноважений ним орган (посадова особа), який керує підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали такі документи.

Таким чином, бухгалтер відповідає за ведення обліку згідно з вимогами законодавства, а за правильну організацію обліку відповідає керівник підприємства.

На сьогодні існує досить велика кількість підприємств, яким необхідно відновлення бухгалтерського обліку внаслідок неналежної його організації та ведення.

У широкому значенні відновлювати це надавати попереднього вигляду чому-небудь пошкодженому, зіпсованому, зруйнованому; приводити до попереднього стану; поновлювати; установлювати те, що було ліквідоване; знову починати перервану дію [3].

Зазвичай «пошкодження» або втрати в бухгалтерському обліку, пов'язані з недбалістю або непрофесійним його веденням. Як наслідок, плутанина в звітності, розбіжність цифр, а часто і реальних залишків на рахунках, з тим, що зазначено в документах. У результаті, штрафи, а іноді і арешт рахунків, блокування діяльності, а якщо безлад в звітності занадто явно штучний, то і кримінальна справа.

Необхідність відновити бухгалтерський і податковий облік за попередні періоди може виникнути з багатьох причин:

- 1) некваліфіковане ведення первинної документації і неминучі помилки в бухгалтерській звітності;

2) відсутність необхідного якісного програмного забезпечення в бухгалтерії і кваліфікованих фахівців;

3) часта зміна бухгалтерів, незацікавленість тимчасових працівників або ж повна відсутність штатного бухгалтера протягом певного часу. Це теж не рідкий випадок, коли бухгалтер починає здавати справи, раптом з'ясовується, що звітність велася недбало. Багато прогалин у документах, деякі загублені, а звітність не відповідає дійсності. Новий бухгалтер відмовляється приймати справи в подібному вигляді, а тримати попереднього вже не має сенсу, через виявлені непорядки. У таких ситуаціях, розібратися самостійно в плутанині, практично неможливо. Необхідна кваліфікована допомога зі сторони;

4) підготовка до податкової перевірки. Найчастіше керівники підприємств не замислюються про необхідність системного контролю над бухгалтерським обліком. Більшість директорів звертають пильну увагу на роботу з документацією тільки напередодні перевірки податковими інспекторами. Але навіть екстрене «причісування» документів може істотно знизити ризик великих податкових претензій;

5) часткова або повна втрата документації внаслідок форс-мажорних обставин: пожежі, виходу з ладу обладнання, переїзду підприємства, обвалення електронної бази та ін.;

6) зміна засновників. Нові власники, швидше за все, зажадають провести аутсорсинг ризиків, пов'язаних з бухгалтерським обліком і податками. У кризових умовах податкові претензії можуть боляче вдарити по благополуччю підприємства. Тому перед продажем на об'єкті потрібно налагодити роботу бухгалтерії відповідно до вимог чинного законодавства. Це буде характеризувати підприємство з позитивної сторони з прозорим бухгалтерським обліком і без непорозумінь з органами влади;

7) часта зміна нормативних актів, що регулюють бухгалтерський облік. Дійсно,

законодавство змінюється часто і часом у бухгалтера просто фізично не вистачає часу, щоб стежити за ними;

8) псування документації або навмисне зміна даних звільненим співробітником. Нерідкі ситуації, коли звільнений працівник з почуття глибокої образи на колишнє керівництво знищує або змінює дані в бухгалтерській програмі. Все це несе за собою наслідки не тільки для самого підприємства, але і для бухгалтера, який прийде на це місце працювати. Якщо він має досить високий рівень професіоналізму, то, можливо, і виправить ситуацію сам, але найчастіше доводиться звертатися до фахівців;

9) бухгалтерський облік не вівся взагалі. Можливо, це звучить нереально, але і зараз є суб'єкти господарювання, які не приділяють належну увагу обліку і звітності. Дані фіксуються в простих зошитах і це ще в кращому випадку;

10) низький професіоналізм бухгалтера. Трапляється, що необхідність відновлення обліку виявляє сам працівник бухгалтерії. При формуванні звітності цифри не співпадають, неможливо звести баланс, виправити помилки. Найчастіше, це наслідок невеликого досвіду роботи. А буває і так, що помилки в звітності виявляють вже фахівці податкових органів. Закінчиться це може не просто штрафом, а розслідуванням і судовим розглядом.

Отже, напрямів, які призводять підприємство до ситуації, коли потрібно відновити бухгалтерський облік, може бути безліч. Але наслідки зазвичай бувають однакові:

1) проблема в отриманні повної та достовірної інформації про господарську діяльність підприємства, його реальний фінансовий та майновий стан. Недостовірність звітності або її викривлення не дозволяють керівництву та засновникам отримувати об'єктивну інформацію і, як наслідок, втрачається можливість приймати виважені, правильні і своєчасні рішення, що в подальшому може спричинити погіршення фінансово-майнового стану підприємства і

привести якщо не до банкрутства, то до постійних претензій з боку контрагентів та накладення штрафних санкцій з боку податкових чи інших контролюючих органів;

2) нездана або несвоєчасно здана бухгалтерська або податкова звітність обов'язково призведе до арешту банківських рахунків, що потягне за собою припинення роботи підприємства на невизначений термін;

3) загублені первинні документи, несвоєчасне і неналежне їх оформлення, а також неповне відображення діяльності підприємств в інформаційних бухгалтерських базах не дозволить контролювати збереження і використання товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та інших активів, отримувати достовірну та своєчасну інформацію про дебіторську і кредиторську заборгованість. Це позбавить підприємство можливості аргументовано відстоювати свою позицію перед покупцями, постачальниками, підрядниками на випадок взаємних звірок, а також перед контролюючими органами при проведенні перевірок.

Метою відновлення бухгалтерського обліку є приведення його в стан, який відповідає вимогам чинного законодавства, що позбавить суб'єкта господарювання від пред'явлення претензій з боку контролюючих органів, накладення штрафних санкцій [4].

Цілі відновлення бухгалтерського обліку можуть відрізнятися для різних підприємств, це може бути:

- створення структури бухгалтерського обліку, яку підприємство зможе використовувати в майбутньому;
- отримання позитивного висновку аудиторів за відновлений період;
- запобігання арешту банківських рахунків підприємства;
- підготовка та успішне проходження податкової перевірки;
- організація управлінського обліку на підприємстві;
- отримання можливості планувати витрати підприємства;

- мінімізація податкових ризиків;
- уникнення встановлення обмежень в роботі підприємства, а часто і банкрутства;
- налагодити процеси роботи з первинною документацією.

Крім того, подібні дії позбавлять підприємство від призупинення або припинення діяльності, а також серйозних фінансових втрат.

Виходячи з цілей і наявних у підприємства бухгалтерських документів, розрізняють два види відновлення бухгалтерського обліку:

1) часткове – коли необхідно відновити тільки певні ділянки обліку, наприклад, банківські операції, складський облік. Часткове відновлення може охопити тільки один період, наприклад, коли був відсутній бухгалтер. Часткове відновлення вимагає менших фінансових витрат і часу;

2) повне – проводиться комплексний аналіз і повне коригування всіх ділянок бухгалтерського обліку, обробка всіх первинних документів за звітний період. Повне відновлення дуже трудомісткий процес, що вимагає високого професіоналізму всіх його учасників [4].

Відновлення обліку неможливе без участі кваліфікованих бухгалтерів, аудиторів і фахівців з інформаційних технологій. Так, досвідчені бухгалтери збирають облікову інформацію, аналізують її і відтворюють відсутні документи. Після цього аудитори перевіряють, наскільки правильно йде відновлення обліку. Також при відновленні обліку бухгалтерські працівники можуть запропонувати оптимальну схему оподаткування суб'єкта господарювання. Весь період відновлення обліку фахівці з інформаційних технологій ведуть розробку бухгалтерських програм, створюють або відновлюють бази облікової інформації.

Незважаючи на наявність різних причин, що викликають необхідність відновлення системи бухгалтерського обліку, існує не так вже й багато варіантів його проведення. Для здійснення роботи можна використовувати один з чотирьох способів:

1) довірити роботу власному персоналу. Теоретично роботи по відновленню бухгалтерського обліку можна доручити комусь із власних фахівців. При цьому економляться кошти на проведення відновлення, оскільки штатні працівники підприємства знаходяться на фіксованому окладі. Недолік цього варіанту очевидний якщо власна бухгалтерія не зуміла грамотно організувати бухгалтерський облік на підприємстві, то і компетентно провести його відновлення вона навряд чи здатна;

2) найняти новий персонал. У випадку, якщо бухгалтерія на підприємстві була відсутня або облік вів сам керівник час від часу, можна найняти новий штат бухгалтерів, доручивши завдання відновлення їм. Також цей метод іноді застосовується при звільненні головного бухгалтера, коли його функції покладаються на нового співробітника і весь процес відновлення повинен виконувати він. Безсумнівною перевагою такого підходу також є економія немає необхідності сплачувати за послуги по відновленню бухгалтерського обліку. Однак потрібно враховувати, що компетентність і професіоналізм нових працівників на початковому етапі їх роботи визначити практично неможливо. Може трапитися так, що для проведення повномасштабного відновлення її буде недостатньо. До того ж новий фахівець не знає особливостей роботи підприємства, що може також викликати складності при проведенні відновлення бухгалтерського обліку.

3) передати матеріали приватному консультанту. На ринку аудиту в даний час працює значна кількість приватних бухгалтерів, що пропонують різні послуги, включаючи і відновлення звітності. Найм такого фахівця також пов'язаний з певними ризиками, оскільки складно визначити рівень його професіоналізму. Крім того, при залученні приватного спеціаліста нерідко відсутні гарантії якісного виконання роботи, оскільки зазвичай він веде облік декількох фірм і не дуже зацікавлений у витраті великої

кількості часу на обслуговування одного конкретного підприємства;

4) замовити послуги спеціалізованої фірми. На сьогодні це оптимальний варіант. Послуги з відновлення бухгалтерського обліку пропонують консалтингові та аудиторські компанії, а також спеціалізовані бухгалтерські організації. Більшість з них дає гарантію якісного обслуговування, зафіксовану в договорі. У штаті таких фірм, як правило, працюють фахівці високого рівня, а до процесу відновлення залучаються не тільки бухгалтери, які забезпечують безпосередню підготовку і обробку документації, а й аудитори, що відповідають за постановку завдань, контроль їх виконання і прийняття робіт відповідно до законодавства України. Крім того, до процедури можуть бути залучені експерти з питань оптимізації оподаткування. У процесі роботи фахівці консалтингових компаній завжди готові дати відповідні пояснення і обґрунтування тих чи інших дій, при цьому рекомендації, що стосуються подальшої бухгалтерської діяльності підприємства, матимуть виключно професійний і компетентний рівень.

Вибір одного з варіантів повністю залежить від бажання і можливостей підприємства, але потрібно враховувати, що неграмотне відновлення бухгалтерського обліку може мати для підприємства серйозні наслідки.

На відновлення бухгалтерського обліку залежно від ступеня втрати потрібно в середньому від декількох тижнів до декількох місяців.

Якщо б відновлення не було потрібно підприємству, доцільно проводити його за певним алгоритмом, що дозволяє не пропустити важливих моментів і досягти наміченої мети в найкоротший термін.

Будь-який вид відновлення бухгалтерського обліку включає кілька обов'язкових етапів:

1. Керівник надає всі наявні первинні документи, електронну базу, звітність за попередні періоди, банківську виписку.

2. Проводиться аналіз всіх наданих документів та електронних баз.

3. Перевіряється нарахування податків і обов'язкових платежів до бюджету.

4. Виявляються наявні проблеми і визначається ступінь необхідного відновлення, розраховується попередня вартість робіт.

5. Первинна документація перевіряється на предмет відповідності закону, вносяться

необхідні правки і готуються документи, яких не вистачало.

6. Складається звітність в податкову інспекцію, ФСС і ПФ за минулі періоди, коригується звітність поточних періодів.

7. Розробляються процеси оптимізації та даються рекомендації по ефективному веденню бухгалтерського обліку.

Нами запропоновано проводити відновлення бухгалтерського обліку у наступній послідовності (табл. 1).

Таблиця 1 Етапи відновлення бухгалтерського обліку

Етап	Назва	Зміст етапу
Етап 1	Бухгалтерський аудит	Цей етап включає в себе комплексний аналіз робіт, а саме: вивчення бухгалтерських документів підприємства, діагностику бухгалтерського і податкового обліку. Аудиторський аналіз допомагає виявити повний перелік наявних помилок, їх особливості, завдяки чому стає можливим більш швидке і якісне відновлення обліку.
Етап 2	Оцінка фронту робіт по відновленню	Саме на цьому етапі визначається точний обсяг робіт і формуються основні завдання на весь період відновлення. Крім того, обумовлюються умови співпраці (якщо залучена стороння організація) і вирішується питання, на чий території будуть проводитися роботи з документами. За підсумками перших двох етапів складається звіт про стан справ підприємства, в якому також даються рекомендації щодо виправлення наявних порушень і помилок.
Етап 3	Планування заходів по відновленню обліку	Після ознайомлення зі станом справ в бухгалтерії переходять до складання плану заходів, в якому в обов'язковому порядку прописуються всі необхідні дії і терміни їх виконання. Краще, якщо це зроблено максимально докладно.
Етап 4	Роботи по відновленню бухгалтерського обліку	На цьому етапі проводяться всі необхідні заходи по відновленню бухгалтерського обліку. Вони включають обов'язкове відновлення первинних документів - договорів, актів виконаних робіт, рахунків-фактур, накладних, касових і товарних чеків. На основі зібраних і відкоригованих документів створюються нові реєстри обліку. На цьому етапі дуже важливо забезпечити зв'язок відновлюваного періоду і періоду, який передував йому.
Етап 5	Підготовка і здача бухгалтерської звітності	Після того як всі документи відновлені і відкориговані, проводиться підготовка та здача звітності до податкового органу. Перед цим необхідно провести звірку з контрагентами, що дозволяє підтвердити залишки на бухгалтерських рахунках. Потім формується звітність за відновленими даними, формуються податкові реєстри і заповнюються декларації, які здаються в податкові органи. На підставі коригувань декларацій сплачуються всі необхідні податки і штрафи.
Етап 6	Розробка рекомендацій щодо запобігання втрати документів у майбутньому	Після завершення всіх робіт розробляється перелік рекомендацій щодо подальшого ведення бухгалтерського обліку. Ці рекомендації ґрунтуються на порушеннях і помилках, виявлених на етапах відновлення. Рекомендації повинні мати практичний характер і містити конкретні пропозиції для оптимізації бухгалтерського обліку на конкретному підприємстві з урахуванням специфіки його господарської діяльності.

Джерело: авторська розробка

При грамотному проведенні всіх етапів відновлення бухгалтерського обліку суб'єкт господарювання отримує бухгалтерську документацію в повному обсязі, повну прозорість діяльності бухгалтерії для керівництва і можливість уникнути накладення штрафів та інших покарань зі сторони державних органів.

Висновки. Без відновлення бухгалтерського обліку для юридичної особи неможливо вести безпечну комерційну діяльність. На підставі даних, отриманих при відновленні обліку, не тільки державні органи отримують інформацію про діяльність підприємства, але і керівництво отримує орієнтири для проведення успішної господарської діяльності.

Після відновлення обліку власники нарешті зможуть зрозуміти, чи успішно працює підприємство, чи використовує воно

наявні резерви, чи є у нього можливості для підвищення ефективності і продуктивності. У результаті можна оперувати об'єктивною інформацією про діяльність підприємства, координувати його розвиток, коригувати помилки і раціонально розпоряджатися майном.

Відновлення бухгалтерського обліку позбавляє підприємство від різних штрафних санкцій з боку держави за несплату податків, ухилення від них, невиконання інших зобов'язань.

Таким чином, відновлення бухгалтерського обліку вкрай важливо для будь-якої юридичної особи, яка хоче продовжувати свою господарську діяльність, зберегти довіру партнерів і мати об'єктивну інформацію про результати свого господарювання.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07 груд. 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Словник української мови : в 11 томах. – Том 1, 1970. – С. 611.
4. Дондик Н. Я. Судова бухгалтерія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. Я. Дондик, Г. П. Дондик. – Київ : Центр учбової літератури, 2011 – 208 с.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14> (Accessed 1 December 2017).
2. The Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR (1984), "Code of Ukraine on Administrative Offenses", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (Accessed 1 December 2017).
3. *Slovník ukrajinsk'koji movy* [Dictionary of the Ukrainian language] (1970).
4. Dondyk, N. Ja. and Dondyk, H. P. (2011), *Sudova buxhalterija* [Trial accounting], Centr učbovoji literatury, Kyiv, Ukraine.

Ця робота ліцензована *Creative Commons Attribution 4.0 International License*